

نامیری هەناسەدانی دەستکرد چیه؟

وەرگیرانی لە ئینگلیزییەوه، حسین محەمەد

ئەمەش نامیری که یاری دەی نەخۆش دەدات هەناسە بدات، پێشی دەوتریت هەناسەکش. ئەم نامیره

لەریگە ی دووگمەوه به کۆمپیوتەرەوه پهیوهست دهکریت که چارهسەرکاریک، پەرستاریک یان چاودیریکی تەندروستی کۆنترۆلی دەکات.

سۆندە ی پێوهیه لەریگە ی بۆری هەناسەوه بهکەسی نەخۆشەوه دەبەستریت. سۆندە ی هەناسەکه لەناو دەم یان دەرهچەیهکی ملی نەخۆش بۆناو بۆری هەوا دادەنریت. ئەم دەرهچەکردنەوه پێشی دەوتریت (tracheotomy). خۆی ئەمە بۆ ئەو کەسانە دەبیت که ئەبیت ماوهیهکی زۆر هەناسەدانی دەستکردیان پێویستە.

دەکریت هەندیک جار به دەمامکیکی توندی گونجای سەر دەم یان لوتی نەخۆشەوه پهیوهست بکریت.

ژاوه ژاو دەکات و ئاگادارکەرەوه ی هەیه که تیمی چاودیری تەندروستی ئاگادار دەکاتەوه، کاتیکی پێویست بکات شتیک جیگیر بکریت یان بگۆردریت.

کەسی نەخۆش حالی چۆن دەبیت کاتیکی ئەم نامیره ی پێوهبیت؟

ئەو نەخۆشە ی چارهسەر وەر دەگریت تا بھوێتەوه لەکاتیکی ئەم نامیره ی پێوهیه، بەتایبەتی گەر سۆندە ی هەناسە لەناو دەمیدا بیت. دەکریت چارهسەرییەکه وابکات نەخۆش هێندە خەلێکەوتوو بیت نەتوانیت چاوهکانی بکاتەوه یان بەئاگا بیت بۆ زیاتر له چەند خۆلهکیک.

نەخۆش بههۆی سۆندە ی هەناسەدانەوه توانای قسەکردنی نابیت. کاتیکی هێندە بهخەبەر دەبیت تا چاوی بکاتەوه یان جۆله بکات، دەکریت لەریگە ی نووسینەوه یان لێو بزانهوه پهیامی بگهیهنیت.

ئەو نەخۆشە ی ئەم نامیره ی پێوهیه واتە وایەر و سۆندە ی پێوهیه. رەنگە ئەمە سامناک بیت، بەلام ئەم وایەر و سۆندانە وادەکەن جوان ئاگامان له نەخۆش بیت.

دەکریت هەندیک نەخۆش جلهویان هەبیت. ئەم جلهوانە بۆ ریگری کردن له نەخۆش بهکار دیت تا سۆندە و وایەرە گرنگەکان لێنەکەنەوه.

بۆچی پێویستمان بەم نامیره یه؟

ئەو نەخۆشانە ی بهخویان توانای هەناسەدانیان نییه، ئەم نامیره یان بۆ دادەنریت. دەکریت ئەم هۆکارانە ی خوارەوه ی هەبیت:-

-تا دۇنيا بېينەھەق نەخۇش ئوكسىجىنى تەۋاۋ وەردەگرىت و لە دوان ئوكسىدى كاربۇن قوتارى دەپپت.

-دوای نەشتەرگەرى، دەگرىت نەخۇش پېويستى بەم ئامىرە بېت تا ھەناسە پېدېرىت لەو كاتەى ئەو چارەسەرىيە وەردەگرىت دەگرىت خەۋالوۋى بكات و ھەناسەى بۇ بارى ئاسايى نەگەر پتەۋە.

-كەسىك تەندروستى باش نىيە يان پىكانىكى ھەيە و ناتوانىت ئاسايانە ھەناسە بەدات.

ئەم ئامىرە ھەر بەزورى بۇ كاتىكى كەم پېويستە، بۇ چەند كاتزىمىر، رۇژ يان ھەفتەيەك. بەلام لەھەندىك باردا ئەم ئامىرە بۇ چەند مانگ يان سال يان بگرە تا كاتىكى ديارىنەكر او پېويستە.

ئەو كەسەى ئەم ئامىرەى پېۋەيە چ جۇرە چاۋدېرىەكى پېويستە؟

لە نەخۇشخانەدا ئەو نەخۇشەى ئەم ئامىرەى پېۋەيە تىمىكى چاۋدېرى تەندروستى، لە نېۋىشيانا چاۋدېر و پەرستار و چارەسەركارانى كۆئەندامى ھەناسە، بەۋوردى چاۋدېرى بكن. ئەو نەخۇشانەى كە بۇماۋەيەكى زور پېويستيان بەم ئامىرە ھەيە، دەگرىت ئاسانكارىيان لەچاۋدېرى تەندروستى بۇماۋەيەكى درىژ بۇ بكرىت. ئەو نەخۇشەى لەرىگەى كونى ملەۋە ئەم ئامىرەى بۇ دادەنرىت، دەگرىت لەمالەۋە بەمىننەۋە، بەلام بىگومان پېويستى بەپارمەتى مال و چاۋدېرى تەندروستى پزىشكە پىپۇرىيەكان دەپپت.

ئەۋانەى ئەم ئامىرەيان پېۋەيە بەھۆكارى ھەۋكردنى سىيەكان بەۋوردى چاۋدېرى دەكرىن. كاتىك كەسىك ئەم ئامىرەى بۇ دادەنرىت، توشى سەختى دەپپت و دەكۆكىت و بەلغەمى لىۋەدپتە دەر. گەر بەلغەم كۆبىننەۋە، سىيەكان ئوكسىجىنى پېويستيان بۇ نارۋات. دەگرىت بەلغەم بېننە ھۆى سىنە پالۋو(جۇرە ھەۋكردنىكى سى). بۇ رزگار بوون لە بەلغەم، رىكارىيەكمان پېويستە بەناۋى (ھەللوشىن). ئەمەش لەرىگەى دانانى سۇندەيەكى بچوۋكى بارىك بۇناۋ دەم يان دەرەچەيەكى مى نەخۇش دەگرىت تا بەلغەمەكەى پى دەرگرىت.

كاتىك ئەم ئامىرە بۇزىاتر لە چەند رۇژىك بەكار دەھىنرىت، دەگرىت نەخۇش لەرىگەى سۇندە بۇناۋ خۇين ھىنەر يان گەدە خۋاردنى پى بدرىت.

لەبەرئەۋەى نەخۇش تۋاناي قسەكردنى نابىت، دەپپت ھەۋل بدرىت چاۋدېرى بكرىت و بەرىگەى تر قسەى لەگەل بكرىت.

سەرچاوه:-

<https://medlineplus.gov/ency/patientinstructions/000458.htm>